

5. Wallace, T. M., Levy, J. C., & Matthews, D. R. Use and abuse of Homa Modeling. *Diabetes Care*. 2004. vol. 27(6).P. 1487–1495. <https://doi.org/10.2337/diacare.27.6>

6. Zimmet, P., Alberti, K. G., Kaufman, F., Tajima, N., Silink, M., Arslanian, S., Wong, G., Bennett, P., Shaw, J., Caprio, S., & IDF Consensus Group. The metabolic syndrome in children and adolescents – an IDF consensus report. *Pediatric diabetes*. 2007. vol. 8(5).P. 299–306. <https://doi.org/10.1111/j.1399-5448.2007.00271>.

УДК 616.12-008.331.1-053.6-055.15

ОЦІНКА СТАНУ СИСТЕМИ МІКРОЦИРКУЛЯЦІЇ ПРИ ПЕРВИННІЙ АРТЕРІАЛЬНІЙ ГІПЕРТЕНЗІЇ У ХЛОПЦІВ ПУБЕРТАТНОГО ВІКУ

Тесленко А.О.¹, Рак Л.І.², Лєтяго Г.В.¹

¹– Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, (м. Харків)

²– ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України»,
(м. Харків)

Актуальність. За статистичними даними артеріальна гіпертензія (АГ) – є одним з найрозповсюдженіших захворювань сучасного суспільства, в патогенезі якого лежать у тому числі мікроциркуляторні порушення. За даними робочої групи з артеріальної гіпертензії Української асоціації кардіологів на сьогодні зареєстровано в нашій країні понад 11 млн людей із АГ, що становить близька 30% дорослого населення [1]. Гаслом Всесвітнього дня боротьби з АГ (17 травня 2022) проголошено «Вимірюй кров'яний тиск ретельно, контролюй його, живи довше» та також зазначено, що більша половина людей, які живуть із гіпертонією не знають про свій стан і тим самим наражаються на ризик медичних ускладнень, які можна було б уникнути [2]. Окрім того, чоловіки значно рідше за жінок поінформовані щодо цифр свого артеріального тиску. Взагалі було зазначено, що неконтрольована АГ – найбільш вагомий чинник зменшення тривалості життя населення. Також протягом останніх десятиліть науковці відмічають неухильне зростання частоти гіпертонії серед осіб дитячого віку. Так, Г.С. Сенаторова із співавт. [3] в своїй монографії зазначила, що есенціальна АГ з'являється серед причин АГ у віці 7–12 років, і стає провідною в періоді пубертату. За даними Майданника В.Г., в Україні підвищений АТ виявляється у 25,1% хлопчиків і 11% дівчаток, з віком у підлітків частіше зустрічається артеріальна гіпертензія, ніж передгіпертензія [4].

Мета дослідження – оцінити стан системи мікроциркуляції у хлопців підліткового віку із первинною артеріальною гіпертензією.

Матеріали та методи. Під спостереженням знаходилось 18 пацієнтів чоловічої статі у віці від 12 до 17 років із первинною артеріальною гіпертензією (ПАГ), які знаходилися на стаціонарному лікуванні у клініці ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України». Діагноз АГ встановлювався за

рекомендаціями «Діагностика та лікування артеріальної гіпертензії у дітей та підлітків» Майданника В.Г. [4]. Для порівняння проводився аналіз мікроциркуляторної (МЦ) мережі у 20 підлітків чоловічої статі без ознак АГ. Для визначення особливостей будови системи мікроциркуляції проводили капіляроскопію нігтьового ложа із використанням капіляроскопа М-70А. Візуалізація та оцінка досліджуваних об'єктів виконувалась за допомогою цифрової відеокамери 5,0 Мріх для мікроскопу (zareєстровано та дозволено до використання в медичній практиці на Україні – свідоцтво про державну реєстрацію № 4808/2006 від 11.03.2011) із використанням спеціального програмного забезпечення MicroCaptureVer 6.9.3. Оцінювали удинні параметри: діаметр артеріальної та венозної бранш (d_a , d_b), мкм; довжину капіляра (l_k), мкм, наявність звивистості артеріального відділу капіляра та вираженої – венозного; внутрішньосудинні (агрегація еритроцитів, швидкість потоку крові по капіляру) та периваскулярні (фон та наявність артеріо-венозних комунікацій). Аналіз отриманих даних проводилася із використанням статистичної програми IBM SPSS 26.

Результати дослідження. В ході проведеного дослідження встановлено, що при АГ залучалися усі ланки системи мікроциркуляції – внутрішньосудинна, периваскулярна та судинна. Найбільш частими були зсуви у судинній ланці, які визначалися у 83,3% пацієнтів. За наявності чисельних порушень в цій ланці додавалися внутрішньосудинні зсуви, які діагностувалися у 44,3% хворих. Периваскулярні порушення встановлювалися у 11,3% у разі різноманітних судинних та внутрішньосудинних відхилень. Найбільш частими порушеннями, які вказують на патологію мікроангіоархітектонічної будови мікросудин є звивистість артеріального відділу капіляра, яка в нормі не визначається і при АГ мала місце у третині пацієнтів (37,5%). Діаметр артеріальної бранши у пацієнтів із АГ суттєво не вирізнявся порівняно із контролем, тоді як венозна бранша була у середньому в півтора рази більшою (12,87 мкм) за значення в групі контролю (8,38 мкм). Найбільшу діагностичну значущість представляє артеріо-венолярне співвідношення, яке в групі контролю становило 1 до 1,5, тоді як при АГ – 1 до 1,8. Враховуючи той факт, що артеріальний відділ при АГ не вирізнявся від групи контролю, можна припустити, що в підлітковому віці на тлі АГ відбувається переважно розширення саме венозної частини МЦ, що призводить до вираженої звивистості цього відділу капіляра. Середня довжина капіляра становила 170,35 мкм, що в цілому відповідало нормі, однак у 37,5% довжина капіляра перевищувала 295 мкм. Тоді як в групі порівняння довжина капіляра становила 141,67 мкм. За думкою низки дослідників подовжені капіляри неспроможні виконувати в повному обсязі свої обмінні функції, в таких мікросудинах створюються умови для уповільнення кровообігу яке визначалося у хворих на АГ підлітків. Також подібні зсуви у будові призводили до таких ознак як нерівномірність розташування капілярів, випадіння капілярів, зниженню кількості функціонуючих капілярних рядів, що визначалися у близька третини пацієнтів. Периваскулярні відхилення

проявлялися у даної групи пацієнтів змутненістю периваскулярного фону. Артеріовенозні анастомози у досліджуваних нами пацієнтів не визначалися.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження показало, що у хлопців пубертатного віку із первинною артеріальною гіпертензією визначено мікроциркуляторні порушення на судинному, внутрішньосудиному та периваскулярному ланках, від яких може залежати рівень артеріального тиску та подальші ускладнення.

Список літератури

1. Артеріальна гіпертензія: оновлена та адаптована клінічна настанова, заснована на доказах / В. З. Нетяженко [та ін.]. Київ. 2012. 129 с.
2. Всесвітній день боротьби з артеріальною гіпертензією 2022 року – Вимірюй кров'яний тиск ретельно, контролюй його, живи довше! URL: <https://www.bsmu.edu.ua/blog/vsesvitnij-den-borotby-z-arterialnoyu-gipertenziyeyu-2022-roku-vumiryuj-krovyanuj-tysk-retelno-kontrolyuj-jogo-zhyvy-dovshe/>
3. Артеріальна гіпертензія у дітей / Г. С. Сенаторова, М. О. Гончарь, І. С. Аленіна та ін. Харків : ПЛАНЕТА-ПРИНТ, 2018. 103с.
4. Діагностика та лікування артеріальної гіпертензії у дітей і підлітків: методичні рекомендації / В. Г. Майданник [та ін.]. Київ. 2014. 23 с.

УДК 616-097-07-053.2

СКЛАДНІСТЬ ДІАГНОСТИКИ DRESS-СИНДРОМУ У ДІТЕЙ

Фрич С.В., Кись М.О.

Керівник: к.мед.н., доцент Корбут О.В.

Міністерство охорони здоров'я України

Національний медичний університет ім. О.О.Богомольця (м. Київ)

Актуальність: DRESS-синдром (The Drug Reaction with Eosinophilia and Systemic Symptom)-гострий лікарсько-індукований синдром гіперчутливості, що є потенційно загрозливим для життя. DRESS-синдром виникає від 1 із 1000 до 1 із 10 000 випадків першого контакту з лікарськими препаратами. В основі патогенезу лежить механізм неадекватної імунної відповіді на метаболіти лікарського препарату. Мутації генів, що кодують ферменти деактивації препарату, призводять до накопичення його реактивних метаболітів, які можуть біохімічно взаємодіяти з клітинними білками та їх модифікувати, викликати автоімунні реакції проти шкіри або клітин печінки, змінювати імунну реакцію і викликати реактивацію вірусних інфекцій. Смертність від ускладнень DRESS-синдрому сягає 10%. DRESS-синдром є рідкісною патологією, яку важко диференціювати, зокрема через довгий латентний період, поліморфізм та неспецифічність клінічної симптоматики.